

Nedtelling mot en merkedag for læreres arbeidsmiljø

Skal ansatte ha en sjanse til å verne seg mot farlige risikofaktorer i arbeidsmiljøet, så må de som et minimum få tilstrekkelig informasjon om dem. Hvorfor er dette så selvsagt for alle andre arbeidsplasser, men ikke på skolene der lærere jobber? Et ferskt lovforslag aktualiserer spørsmålet

Flere medier meldte nylig at Regjeringen fremmer et lovforslag som vil åpne for at lærere fysisk skal kunne føre en elev ut av klasserommet ved verbal trakassering, vold og ordensforstyrrelse. Selv om vi ikke liker å tenke på barn og ungdommer som farlige, så er faktisk elevene den største og mest akutte risikofaktoren i en lærers arbeidsmiljø. I januar ble det også meldt om at økningen i opplevd vold og trusler på arbeidsplassen, er større blant lærere enn i det som kalles voldsutsatte yrker, som vektere og sykepleiere.

Regjeringens medisin er altså at læreren selv skal gripe inn fysisk. Jeg tror det kan bli en medisin med alvorlige bivirkninger, og skal illustrere det med et konkret eksempel.

For ganske nøyaktig ti år siden – i mars 2014 – var ledelsen ved en videregående skole i Oslo godt kjent med at én av skolens tusen elever var både voldelig og farlig for de ansatte ved skolen. I de påfølgende ukene unnlot likevel skoleledelsen å informere lærerne om eleven.

To måneder etterpå banket eleven på døren til en intetanende lærer som underviste en klasse som eleven ikke tilhørte. Eleven krevde å få komme inn for å innkreve uoppgjort gjeld fra en medelev. Læreren nektet eleven flere ganger og la deretter en flat hånd på brystet til eleven for å stanse ham. Det medførte at eleven tok kvelertak på læreren, og holdt kvelertaket såpass lenge at læreren var nær ved å dø. Takket være en snarrådig elev som slo til overfallseleven med en kost, kom læreren fra overfallet med

livet i behold. Han ble deretter erklært 25 prosent arbeidsufør.

For syv år siden bistod jeg læreren med å ta ut søksmål og kreve erstatning fra Oslo kommune, men læreren tapte. To rettsinstanser mente at skoleledelsen hadde opptrådt kritikkverdig ved ikke å informere sine ansatte, men den hadde ikke opptrådt «grovt uaktsomt» som er lovens krav.

For to år siden kom Oslos politikere til at læreren skulle innvilges en oppreisningserstatning på kr 350 000. Beløpet fra Oslos folkevalgte politikere var på kronen identisk med det læreren opprinnelig hadde krevd i rettsapparatet. Osloskolens øverste fagetat – Utdanningsetaten – kom derimot aldri med noen som helst erkjennelse av at det var begått feil.

De fleste vil kanskje tenke at denne saken representerte en systemfeil, et sjeldent avvik. Mitt inntrykk er at saken tvert om viste systemet; lærere informeres i altfor liten grad om at elever er voldelige, farlige, har eksplosivt temperament eller lignende.

På de ti årene som snart har passert etter at denne læreren var nær ved å bli kvalt på jobb, har jeg fortsatt til gode å høre fra sentrale skolemyndigheter at det er lagt an en ny kurs når det gjelder å informere lærere om farlige elever.

Under sakens gang kom det også frem at ytterst, ytterst få elever utvises permanent fra den ordinære skolen. Så vidt jeg husker kunne ikke Oslo vise til ett eneste eksempel over flere år.

Vi står dermed overfor en type «innlåsningseffekt»; voldelige og farlige elever tas ikke ut av den ordinære skolen, men lærerne informeres heller ikke om dem. Ovenpå dette kan vi kanskje nå snart legge til Regjeringens lovforslag; lærere forutsettes å føre en elev ut av klasserommet ved verbal trakassering, vold og ordensforstyrrelse.

Hvor ellers i norsk arbeidsliv ser vi slike tendenser? **For halvannet år siden** utga læreren bok om sine opplevelser, med den talende tittelen; «Clemens Saers – lærer på liv og død». Her gjennomgår han saken i detalj.

Jeg vil avslutte med å rette en oppfordring til landets skolemyndigheter: Den **15. mai 2024** er det 10 år siden vi kunne stått overfor det første tilfellet av at

en lærer hadde blitt drept på jobb. Frem til denne merkedatoen skulle det være tilstrekkelig tid for sentrale skolemyndigheter til å gå ut med en klar instruks; alle lærere må informeres om farlige elever på sin skole.

Dette må komme foran Regjeringens lovforslag om å åpne for at lærere fysisk skal kunne føre en elev ut av klasserommet ved verbal trakassering, vold og ordensforstyrrelse.

For er det noe Clemens Saers-saken har vist, så er det at noen elever absolutt ikke skal «føres ut», – de skal ikke engang berøres. Men slikt må lærerne få informasjon om. I motsatt fall har de ikke det alle vi

andre tar for gitt; et forsvarlig arbeidsmiljø hvor det ikke er påregnelig at du kan bli alvorlig skadet på jobb.

THORKIL H. ASCHEHOUG

Advokat
Leder av Grettes
arbeidslivsavdeling
thas@grette.no

